

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAMANGAN DAVLAT UNIVERSITETI**

**10.00.04. – YEVIROPA, AMERIKA VA AVSTRALIYA
XALQLARI TILI VA ADABIYOTI**
ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kiruvchilar uchun
mutaxassislik fanlaridan kirish imtihoni

DASTURI

Namangan – 2024

Tuzuvchi:

S.Daminjanov

Taqrizchi:

DSc. B. Jafarov

dots. Q.Sidiqov

Dastur Namangan davlat universiteti Ingliz tili kafedrasining 2024-yil "27"-sentabrda 2-sonli yig'ilishida muhokamadan o'tgan va tasdiqqa tavsiya etilgan.

Ingliz tili kafedrasini mudiri

S.Daminjanov

Kelishildi:

Ilmiy tadqiqot va ilmiy pedagogik kadrlar tayyorlash bo'limi boshlig'i:

Kirish

Ushbu dastur 10.00.04. – Yevropa; Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kiruvchi talabgorlar uchun mo'ljallangan bo'lib, oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlari talablari asosida tuzilgan.

Dastur 70230100 – Adabiyotshunoslik (ingliz tili), mutaxassisligida o'qitiladigan asosiy fanlar: Qiyosiy tilshunoslik, Adabiyotshunoslik, Tili o'rganilayotgan mamlakat adabiyoti, Zamonaviy lingvistika, Tarjima nazariyasi va amaliyoti, Nazariy grammatika, Qiyosiy tipologiya bo'limlarini o'z ichiga oladi. Shuningdek, ushbu dastur ingliz tili va adabiyoti tarkibiy qismidan olingan mavzular bo'yicha talabalarning bilim va ko'nikmasini aniqlash vazifasini ko'zda tutadi. Dastur 5120100 – Filologiya va tillarni o'qitish (ingliz tili), 60111800- Xorijiy til va adabiyoti (ingliz tili), 70230100 – Adabiyotshunoslik (ingliz tili) yo'nalishining mutaxassis egallashi zarur bo'lgan fanlarning amaldagi namunaviy dasturlari asosida tuzilgan.

Dasturning maqsadi va vazifalari:

1.1. Dasturning maqsadi. Hozirgi kunda ingliz tili va adabiyoti bo'yicha ilmiy tadqiqot olib bormoqchi bo'lgan mutaxassislar uchun qiyosiy adabiyotshunoslik, matn tilshunosligi, ingliz tili adabiyoti, qiyosiy tipologiya, tarjima nazariyasini o'rganish, xorijiy tillar va adabiyotining bugungi taraqqiyotini chuqur bilish va ona tili va adabiyoti bilan taqqoslash malakalariga ega bo'lish muhim sanaladi.

Tarjima nazariyasi va amaliyoti, matn tilshunosligi, qiyosiy tilshunoslik, qiyosiy tipologiya, tili o'rganilayotgan mamlakat adabiyoti, ingliz, nemis, fransuz tillari tarixiy taraqqiyoti va takomili, uning millat ruhiyati va madaniyatini aks ettirishdagi ahamiyati keng yoritiladi.

Dasturning vazifasi – qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik, tarjimashunoslik sohalarini o'rgatish, til va adabiyotni o'zaro qiyoslash siyosatini anglash, mamlakatimiz adabiyoti taraqqiyotini xorijiy mamlakatlar, jumladan ingliz, nemis va fransuz tillari va adabiyotlari bilan solishtirish va ayni paytda mazkur tillar aro tarjimani amalga oshirish tamoyillarini bilish talab etiladi.

Asosiy qism.

MUTAXASSISLIK FANLARI BO'YICHA TALABGORLAR BILIMIGA QO'YILADIGAN TALABLAR UCHUN ASOS BO'LGAN FANLAR VA MAVZULAR

1. Qiyosiy tilshunoslik va qiyosiy tipologiya masalalari.

Qiyosiy tilshunoslikning tabiati va predmeti. Til va jamiyat. Til va tafakkur. Tilshunoslikda tutash sohalar. Til va nutq antinomiya. Tilning belgisi va

belgisiz xususiyatlari. Lingvosemiotika. Tilshunoslik va semiotika. Qiyosiy tilshunoslikning kelib chiqishi va taraqqiyoti.

Qiyosiy tilshunoslikda adabiy-tarixiy yo'nalish. Humboldtning qiyosiy tilshunoslikka nazariy qarashlari. Qiyosiy tipologik tilshunoslikning paydo bo'lishi, taraqqiyoti masalalari. Tillarning moddiy o'xshashligi va qarindoshligi. Qiyosiy tarixiy usulning mohiyati.

2. Qiyosiy adabiyotshunoslikning asosiy masalalari.

Qiyosiy adabiyotshunoslikning maqsadi va vazifalari. Qiyosiy adabiyotshunoslik, qiyosiy-tarixiy adabiyotshunoslik, komparativizm tushunchalari haqida. G'arb va Sharq madaniy aloqalari. Adabiyotshunoslikda qiyosiy-tarixiy uslub taraqqiyoti. Qiyosiy-tarixiy uslub tushunchasini paydo bo'lishi va rivojlanish tarixi. Qiyosiy-tarixiy jarayonlarni uyg'unligi. V.M. Jirmunskiy, N. I. Konrad, I.G. Neupokoeva, D. Dyurishin, va A.N. Veselovskiylarning fan taraqqiyotiga qo'shgan hissasi. Mifologik maktabning taraqqiyoti va uni qiyosiy-tarixiy uslubga bo'lgan ta'siri (Yakob va Vil'gel'm Grimm, A.Kun, M.Myuller, F.I.Buslaev, A.N.Afanasyev, O.F.Miller). Turli millat afsonalari umumiyliigi. Madaniy-tarixiy maktab asoschilarini qiyosiy-tarixiy uslubga bo'lgan ta'siri (I.Ten, V.Sherer, G.Lanson, G.Brandes, J.L'yuis, A.N.Pipin, N.S.Tixonravov). Qiyosiy-tarixiy uslubni adabiyotlararo jarayonda rivoj. Tarixiy-tipologik konvergentsiya.

3. Zamonaviy tilshunoslik. Lingvomadaniyatshunoslik

Paradigma tushunchasi va uning tilshunoslikdagi ahamiyati. Madaniyat va uning o'rganilishi. Lingvomadaniyatshunoslik tarixi va nazariy asoslari. Lingvomadaniyatshunoslikning tadqiqot metodlari va vazifalari. Lingvomadaniyatshunoslikning asosiy tushunchaviy-terminologik apparati. Til va madaniyat munosabatlari. Lingvomadaniy birliklarning tahlili. Lingvomadaniy birliklarning tahlili. Madaniyat va inson. Madaniyat va sivilizatsiya. Metaforalarning madaniyatdagi roli. Turli lingvomadaniyatlardagi o'xshatish va ramzlarning qiyosiy tahlili. Lakuna va frazeologizmlarning turlari. Lingvomadaniyatshunoslik maktablari

4. Tarjima nazariyasi va amaliyoti

Tarjima nazariyasining fan sifatida shakllanishi. Tarjima nazariyasi va amaliyotining lingvistik va adabiyotshunoslik aspektlari. Tarjimada ekvivalentlik va adekvatlik masalasi. Tarjima turlari va xillari. Badiiy tarjima muammolari. Tarjima usullari. Avtomatik tarjima muammolari. Tarjima transformatsiyalari. Tarjimaning leksik va frazeologik muammolari. Realizmlar tarjimasi. Bilvosita va bevosita tarjima. Og'zaki tarjima. Sinxron tarjima.

5. Tili o'rganilayotgan mamlakatlar adabiyoti (AQSH, Buyuk Britaniya, Avstraliya xalqlari adabiyoti).

Antik davr adabiyoti. Qadimgi yunon adabiyoti. Arestotel va uning "Poetika" hamda "Ritorika" asarlari. Ezop masallari, Suqrot va Platon (Afrotun) asarlari. Qadimgi yunon tragediyalari.

Klassitsizm adabiyoti xususiyatlari. Yunon va Rim san'ati merosida shaqllanib, unga taqlid qilish natijasida yuzaga kelgan adabiyot va san'atdagi uslub, yo'nalish ekanligi. Antik davr mifologiyasi (rivoyatlari), tavrot voqealariga murojaat qilib, ulardan olingan syujetlar orqali o'z davrlarining etik — axloqiy va siyosiy muammolarini ko'tarishta harakat qildilar. K.da ham umumlashma asar yaratish asosiy masala hisoblanishi.

Romantizm adabiyoti. Yevropadagi barcha mamlakatlarni o'z qamroviga olgan g'ayrima'rifatparvarlik harakatining samarasi ekanligi. Buyuk fransuz inqilobining natijalaridan qoniqmaslik bu oqimning paydo bo'lishida ijtimoiy zamin bulib xizmat etganligi. Ular hayotni qisman takomillashtirishni emas, balki undagi barcha ziddiyatlarni butunlay bartaraf etishni orzu qiddilar. Ideal bilan voqelik o'rtasida katta farqning borligi Romantizm o'zining yorqin ifodasini topdi va bu hol romantizmga xos ikki yo'nalishning mohiyatini belgilab berganligi. N. Bayron, P. B. Shelli, A. Mitskevich, M. Yu. Lermontov ijodi.

Realizm va Tanqidiy realizm adabiyoti. 19-asrning 20-30 yillarida jahon adabiyoti va san'atida shakllangan badiiy metod, realizmning bir ko'rinishi sifatida. Klassitsizm adabiyoti vakillarining o'z davrini o'tagan va eskirgan tasvir usullariga qarshi, o'tgan asrlardagi ilg'or adabiyotlarning eng yaxshi an'analarini davom ettirish va yangilash maqsadida maydonga kelishi. Hayot hodisalarini badiiy mujassamlashtirishda bu hodisalarning ijtimoiy-tarixiy ildizlarini ochish masalasi. Tanqidiy realizmning asosiy maqsadlari. Tanqidiy realizm yozuvchidan insonni har tomondan cheklovchi, ezuvchi, buzuvchi va ma'naviy inqirozga olib keluvchi hayotning ijtimoiy asoslarini tanqidiy aks ettirishni talab etilishi masalasi haqida. Tanqidiy realizm adabiyoti va san'atida tarixiylik prinsipi hayotiy voqealar, kishilarning xarakterlari va ularni qurshagan sharoitning muayyan davr uchun muhim voqealar, xarakterlar va sharoitlar sifatida tasvir etilishida zuxur berishi.

6. Chet til o'qitish metodikasi

Cet til o'qitish va til o'qitish malakasining o'zaro munosabatlaridagi konsepsiyalar. Ilmiy-tadqiqiy konsepsiya

Nazariy-falsafiy konsepsiya. Konsepsiya. Qadriyatlarga asoslangan konsepsiya. Badiiy mahorat konsensiyasi.

Til o'qitish metodlarining tanqidiy tahlili. Til o'qitish metodlarining qisqacha tarixi va bugungi kundagi yondashuvlar.

Dars kuzatish turlari

Standart. Til ta'limi standartlari.

Chet tili ta'limiga kommunikativ yondashuv. Til o'rganish imkoniyatlari. Xalqaro baholash dasturlari. CEFR talablari.

Talabgorlar uchun tavsiya etiladigan umumiy savollar ro'yxati

Buyuk Britaniya adabiyoti

1. Angliyada o'rta asrlar adabiyoti.
2. "Beovulf" o'rta asr qahramonlik eposiga yodgorlik sifatida. "Beovulf" syujeti. She'rdagi butparastlik va nasroniylik motivlari. Beovulf vaqti. Asosiy mavzular. Beovulfdagi alliterativ she'r.
3. Kennings. Angliyada kech o'rta asrlar. J. Choser va uning Kenterberi ertaklari. Kompozitsion qurilish. Kenterberi ertaklari ingliz o'rta asrlar jamiyati entsiklopediyasi sifatida. Ziyoratning maqsadi. "Kenterberi ertaklari" ning janr o'ziga xosligi. Ingliz adabiyotidagi Chaucerian an'anasi.
4. T.Mellorining "Arturning o'limi" romani. Tarixiy prototip va tarixiy yilnomalar. Romanda ritmiklikning tasviri. Davra suhbat mavzusi. Muqaddas Grail. Lancelot va Gawaine o'rtasidagi ziddiyat ikki dunyoqarash o'rtasidagi kurash sifatida. "Arturning o'limi" romanidagi mifologik motivlar.
5. Angliyada tiklanish. Angliyada Uyg'onish davrining xususiyatlari.
6. Uyg'onish davri gumanizmi va 18-asr burjua gumanizmi o'rtasidagi farq. J. Kolett va Oksford gumanistik doirasi.
7. K. Marlo va uning "Doktor Faust qissasi" tragediyasi (yoki "Buyuk Tamerlan" tragediyasi). Marlou estetikasi. Faustdagi inson bilimlarining cheksizligi mavzusi. Marloning talqindagi yangiliklari: a) Faust va b) jahannam (xalq romani bilan solishtirganda). "Faust" dramatik ekspozitsiyasi. "Faust"ning kompozitsion qurilishi va o'rta asrlar axloqi.
8. V. Shekspir. Biografiya. Londonning teatr va intellektual hayoti. Ijodkorlikni davriylashtirish.
9. Tarixiy xronikalar. "Richard III". Richard Uyg'onish davri titan sifatida. Richardning eskizidagi ikkilik: titanizmning teskari tomoni. "Richard III" monodrama sifatida.
10. Shekspir va Pushkin (Tosh mehmon va Boris Godunov).
11. "Gamlet" tragediyasi. Gamlet va Makbet: Antagonistlar. Gamlet va Elsinore: hokimiyatga munosabat. Gamlet ikki dunyo yoqasida. Gamlet: syurreal bilan aloqadorlik (Gamlet otasining soyasi).
12. Ofeliya muammosi.
13. Makbet fojiasi. Makbet va Richard III. Makbetdagi boshqa dunyo: uchta bashoratli jodugar.
14. Makbet va Gamlet. Shekspir ierarxiyasi: boshqa dunyoda ishtirok etish. Makbet fojiasi: yovuzlik yenggan qahramon. Leitmotiv tasvirlar.
15. Komediya. Umumiy xususiyatlar. Asosiy komediya syujeti. Komediya qahramoni. Komediylarning sevgi munosabatlari.
16. Shekspir komediylarining ispan komediylaridan "plash va qilich" (Lope de Vega) va frantsuz klassitsizmi (Molière) komediylaridan farqi. Yoz tunidagi tush: sevgi hikoyalarning parallelligi. Sevgi metamorfozi.
17. Pastoral kontekst. Do'stlik motivi. Shekspir asarlaridagi Falstaff obrazi. Falstaff fon. Vindzor kulgili: Oshiq yolg'on.
18. 17-asr ingliz adabiyoti. 17-asr ingliz she'riyati: metafiziklar va otliqlarning ishi. J. Donne va B. Jonson. J. Milton va uning "Yo'qotilgan jannat" she'ri. Miltonning she'ri va Shekspirning she'ri. Xristian dostoni sifatida yo'qolgan

jannat. Miltonning kalvinizm bilan ziddiyatlari. Asosiy mavzu. Xudo va Shaytonning suratlari.

19. Qayta tiklash davri adabiyoti. J. Bunyaning "Hoji yo'li". S. Butlerning "Goodybras".

20. 17-asrning ikkinchi yarmida Angliyada klassitsizm. J. Drydenning "Dramatik she'riyat tajribasi". J. Drydenning "Qahramonlik o'yinlari".

21. Qayta tiklash komediyachilari: J. Eteridj, V. Vicherli va V. Kongrev. Komediylarning umumiy xususiyatlari. Komediya masalalari: aristokratik London hayoti. Qahramonlar tipologiyasi. Eterij va Vicherli qahramonlarining Mane qahramonlaridan farqi. V.Kongrevning "Ikki o'yin" va "Shunday qilib, ular dunyoda harakat qiladilar": dunyoviy jamiyatning xususiyatlari.

22. 18-asr ingliz adabiyoti Ma'rifat davri. Ingliz adabiyotida ta'lim yo'nalishlarini shakllantirish. Angliyada ma'rifatchilikning ilk davrining asosiy xususiyatlari. Ma'rifatparvarlik davri ingliz falsafiy tafakkurining o'ziga xos xususiyatlari.

23. XVIII asr ingliz klassitsizmining umumiy tavsifi. A. Popning "Jingalakning o'g'irlanishi".

24. D. Addison va R. Stil tomonidan jurnalistikadagi satirik tendentsiyalar. Ingliz tili o'quv romani. Janrning shakllanishi. O'quvchi bilan "suhbat romani". Ingliz o'quv romani tipologiyasi. Ingliz o'quv romani rivojlanishining uch bosqichi.

25. Ingliz o'quv romani rivojlanishining birinchi bosqichi: Defo va Swift. J. Swift. Ijodkorlikni davriylashtirish. Erta Swift: Kitoblar jangi va Barrel haqidagi ertak.

26. Swift jurnalistikasining badiiy xizmati. Swiftning shoir-satirist sifatidagi qiymati. "Gulliverning sayohatlari" romani Swiftning zamonaviy Angliyasining satirik umumlashmasi sifatida. Gulliverning sayohatlari janrining o'ziga xosligi. Gulliver obrazining evolyutsiyasi. Swift fantastikasi uchun real asos. Swift estetikasining xususiyatlari. Swiftning o'tmishdoshlari. Jahon adabiyotidagi tezkor an'ana.

27. D. Defo. Defo yo'li: jurnalistikadan romangacha. Defo romanlarining umumiy tavsifi. "Robinson Kruzo" romanining janri. Defo badiiy uslubining o'ziga xosligi. Defo romanlari ("Moll Flanders" va "Roksanna") kompozitsiyasidagi sarguzasht elementining ahamiyati. Defo uslubining xususiyatlari. "Robinson Kruzo"da mehnatga sig'inish. Robinsonada. Defo va rus o'quvchi. Defo va Tolstoy.

28. Ingliz ta'lim romanining ikkinchi bosqichi: C. Richardson, G. Fielding va T. Smollett. Ingliz o'quv romanida realistik yo'nalishning rivojlanishi (G. Fielding va T. Smollett). Ingliz ta'limiy romanidagi turli yo'nalishlar (S. Richardson, G. Fielding, T. Smollett).

29. S. Richardson epistolyar oila va kundalik romanning yaratuvchisi. Yangi tuzilmaning evolyutsiyasi: Pameladan Klarissa Garlougacha. Richardson innovatsiyasi. Qahramonlarning psixologik rivojlanishi. Richardson romanlarida hissiy tamoyilning roli.

30. G. Fielding. Ijodkorlikni davriylashtirish. Swiftning ilk Fielding davridagi satirik an'anasining davomi ("Jonatan Uayldning hikoyasi"). Fieldingning satirik dramasi.

31. Fildingning Richardson bilan bahsi (Jozef Endryu hikoyasi). Tom Jonsning hikoyasi, Foundling: Komik epik va ota-onalar haqidagi roman. Tom Jonsning surati. Qarama-qarshilik va rivojlanishda qahramon xarakterini ochib berish. Jons va Blyfiel. Chizma tuzish printsipli. Fildingning estetik qarashlari. Filding estetikasida hazilning ahamiyati

32. T. Smollett. "Xamfri Klinkerning sarguzashtlari", "Perigrin Piklning sarguzashtlari", "Roderik Randomning sarguzashtlari" romanlari. Satira vositalarining rivojlanishi va chuqurlashishi. Uning romanlarida publitsistik elementning ahamiyati.

33. Smolletning keyingi asarlarida sentimentalizm xususiyatlari ("Gemfri Klinkerning sarguzashtlari"). Ingliz realistik romani rivojida Smollett ijodining ahamiyati. Smollett va Fielding: estetik farqlar.

34. *Ingliz o'quv romani rivojlanishining uchinchi bosqichi...* L. Shtern ijodi va sentimentalizm estetikasi. Shtern ijodiy metodining shakllanishiga D. Yum falsafasining ta'siri. "Jentlmen Tristram Shandining hayoti va fikrlari" romani. L. Stern ijodiy usulining xususiyatlari.

35. "Tristram Shandi" romani muallifi. "Tristram Shandi" romanidagi vaqt. Stern romanlarining kompozitsiyasi va uslubining xususiyatlari. Insonning ichki hayoti tasviri. Stern innovatsiyasi.

36. Shtern ijodining XX asr romani uchun ahamiyati.

37. *Ingliz sentimentalizmi...* Sentimentalizm poetikasi (E. Jungning "Asl yozuvlar haqida ocherk"): ilk ingliz ma'rifatchiligidan ratsionalistik va klassitsizm tendentsiyalari bilan bahs.

38. Sentimentalizm lirikasi: T. Grey, D. Tomson, E. Jung, J. Krabbe. Sentimentalistlar she'riyatining xususiyatlari. Ilk "prefeodal" o'rta asrlarni zamonaviylikka qarama-qarshi qo'yish. Sentimentalistlar lirikasidagi psixologizm elementlari. Tabiat mavzusi.

39. D. Makfersonning "Ossian qo'shiqlari": stilizatsiya Makferson badiiy uslubining o'ziga xos xususiyati sifatida.

40. O. Goldsmit. Goldsmit she'riyati. "Vekfild ruhoniysi" romani. Goldsmitning patriarxal ideallari.

41. Sheridaning "G'iybat maktabi" satirik komediyasi. Komiks muammosi. Bayron Sheridan ustida.

42. *Romantizmdan oldingi*. G. Uolpol va S. Lyuis. Gotika romanining poetikasi. "Italian" romani A. Radklif.

43. V. Bleyk va R. Byorn she'riyatida romantizmga bo'lgan xususiyatlar. Berns lirikasining folklor asosi. Berns she'riyatining Shotlandiya motivlari. She'riyatining janr xilma-xilligi. Bernsning she'riy tili.

44. V. Bleyk she'riyati va uning ingliz she'riyati tarixidagi o'rni.

45. 19-asr ingliz adabiyoti: romantizm V. Godvinning ijtimoiy romani (Kalib Uilyams). Romandagi gotika elementlari. 19-asr ingliz yozuvchilari ijodiga V. Godvin g'oyalarining ta'siri.

46. *Ingliz romantizmining birinchi bosqichi*. Ko'l maktabi shoirlari (V. Vordsvort, R. Sauti). W. Wordsworth tomonidan "Lirik balladalar" ga kirish so'zi va - "Ko'l maktabi" ning estetik manifestidir. V. Vordsvortning estetik

qarashlarida umumiy va turlicha va. "Leykistlar" she'riyatining innovatsion xususiyatlari.

47. Coleridge va nemis falsafasi. She'riyatdagi irratsional boshlanish ("Eski Navigator afsonasi"). R. Sautining balladlari. Southey tarjimalarda. "Leykistlar" shoirlari ijodining evolyutsiyasi. Pushkin "Ko'l maktabi" shoirlarining ijodi haqida. Bayron leykistlar haqida (Don Xuan).

48. Ingliz romantizmining ikkinchi bosqichi. Romantikaning ijodiy usulining evolyutsiyasi. J.G. Bayron ijodkorlikni davrlashtirish. Ilk Bayronning estetik qarashlari, uning klassitsizmga munosabati. Bayronning zamonaviy ingliz adabiyoti tanqidi (ingliz bardlari va shotland kuzatuvchilari)

49. "Chayld Garoldning ziyorati" lirik-epik she'ri: janr o'ziga xosligi, ishqiy qahramon, qahramon munosabati, muallif va lirik xarakter, badiiy-siyosiy ahamiyati.

50. Bayronning Sharq she'rlari, 1813-1816 ("Korser", "Gyaur", "Lara", "Abydos kelin", "Korinf qamal", "Parisin"). Qo'zg'olonchi qahramon obrazi: romantik individualizm muammosi. Childe Garoldning tafakkuri va "Sharq she'rlari" qahramonlarining isyonkor ruhi o'rtasidagi qarama-qarshilik. Qahramonning atrof-muhit bilan munosabati. Kompozitsion va stilistik xususiyatlar.

51. Bayron qahramoni va bayronizm: qorong'u pessimizm, individualizm, muayyan turdagi xatti-harakatlar va hayotga munosabat, noaniq idealga intilish.

52. Bayronning siyosiy she'riyati 1812-1816 yillar "Yahudiy ohanglari".

53. "Manfred" dramatik falsafiy she'ri. 1816-1817 yillarda Bayron individualistik dunyoqarashining inqirozi. Ijodkorlikdagi inqilobiy tendentsiyalarni kuchaytirish. Bayronning kechki ishining xususiyatlari. Estetik qarashlar evolyutsiyasi. "Qobil" sirining g'oyaviy-siyosiy va badiiy mazmuni. Qobil isyonchi surati.

54. "Don Xuan" she'ri: yangi qahramon, qahramon xarakterining shakllanishiga muhitning ta'siri, mamlakat va hodisalarning keng yoritilishi. Bayronning Don Juan va an'anaviy fitna o'rtasidagi farq. Ingliz haqiqati haqida satira. Kompozitsiya va she'ning xususiyatlari. J. G. Bayronning "Don Xuan" va "Yevgeniy Onegin": janrlardagi farq, xarakterlar, voqealar dinamikasi.

55. J. G. Bayronning ingliz adabiyoti tarixidagi o'rni.

56. Shelli dunyoqarashining shakllanishiga V. Godvinning ta'siri. Shelli estetikasi ("She'riyat himoyasi" risolasi, "Ochilgan Prometey" va "Islom isyoni" ga so'zboshi; rassomning vazifasi - go'zal idealini yaratish; she'riyat o'quvchi uchun ilhom va go'zallik manbai). "Qirolicha Mab" she'ri. "Ochilgan Prometey" va "Islomning yuksalishi" romantik she'rlari.

57. Shelli tasvirining tabiati (haqiqiy va fantastikning uyg'unligi). Shelli lirik. Shellining siyosiy lirikasi 1819-1820 Shelli falsafiy lirikasining xususiyatlari. Shelli panteizmi. Tabiat rasmlari va ramziy kosmik tasvirlar. Shelli ijodida realistik tendentsiyalarning kuchayishi ("Cenchi" tragediyasi).

58. D. Kits she'riyati. Keats she'riy uslubining badiiy o'ziga xosligi.

59. V. Skott Kichik adabiy shakl (balladalar). "Ko'l xonimi", "So'nggi ashula qo'shig'i" qissalari. Skott balladlari va hikoya she'rlarining ingliz romantik she'riyatining rivojlanishidagi o'rni. Skott va Kolerid. Skott va Bayron.

60. V. Skottning tarixiy romanining genezisi. Skottning istorizmi (ikki an'ana va madaniyatning o'zaro munosabati, tarixning axloqiy ma'nosi). Skottning romanchi sifatidagi estetik qarashlari. V. Skottning tarixiy romanining poetikasi (hikoya, tavsif, portret, dialog). Skottning Shotlandiya romanlari (Veyverli, Rob Roy).

61. O'rta asrlar siklining romanlari: "Ivanhoe", "Kventin Dorward". Ingliz burjua inqilobi haqidagi romanlar: Puritanlar, Vudstok. V. Skottning badiiy metodi muammosi. V. Skott ijodining Yevropa romanchilik an'anasini rivojlantirishdagi ahamiyati.

62. 1820-yillarning ikkinchi yarmida ingliz romantizmining inqirozi.

63. 19-asr ingliz adabiyoti: Viktoriya davri. Janrlar tipologiyasi. Viktoriya romani. Davrlash. Viktoriya romantikasining evolyutsiyasi: erta Viktoriya davrining kech Viktoriya davriga qarshi poetikasi.

64. V. Skottning ingliz Viktoriya romanini rivojlantirish uchun ijodiy usulining qiymati. V. Godvin ijtimoiy romanining Charlz Dikkins ijodiga ta'siri.

65. Uilyam Shekspir – "Qirol Lir" asari poetikasi.

66. Bekon ijodi.

67. Ingliz adabiyotida Elizabeth davri

68. Ingliz adabiyotida Avgustin davri

69. Ingliz adabiyotida realism davri.

70. Charlz Dikkins „Qiyin kunlar“, „Devid Kopperfild“, „Dombey va o'g'il“, „Pikvik klubi“, „Nikolay Niklibi“ asarlari

71. Artikllar tarjimasi.

72. Olmosh tarjimasi. Predloglar tarjimasi. Chet tilida erkalovchi va kishraytiruvchi affiksalar, ularni tarjimada ifodalash muammolari.

73. Tarjimada grammatik transformatsiyalar: so'z turkumlarini almashtirish, gap bo'laklari o'rni o'zgartirish, majhullik nisbatini aniqlik nisbat bilan almashtirish, grammatik rod (jins) tarjimasi, grammatik sabablarga ko'ra so'z qo'shish va so'zni tushirib qoldirish, qo'shma gapni sodda gap bilan almashtirish.

74. Infinitiv konstruksiyalar tarjimasi. Konversiya va tarjima. Qo'shma so'zlar tarjimasi.

75. Fe'l tarjimasi. Fe'llarning bo'lishsizlik shakli tarjimasi. Uslubning tarjimaviy talqini.

76. Matnning uslubiy xususiyatlari.

77. Badiiy matn tarjimasi.

78. Perefrazalar tarjimasi.

79. Iqtiboslar tarjimasi.

80. So'z o'yinlari tarjimasi.

81. Reklama matnlari tarjimasi.

82. Stilistik kompensatsiya.

83. Tarjimada kommunikatsiya elementlarini hisobga olish zaruriyati.

84. Davr koloriti, joy kabi ekstralingvistik faktorlarni hisobga olish.

85. Matnning g'oyaviy yo'nalishini tarjimada saqlash masalalari. Muallif – tarjimon aloqasi. Tarjimada asl matn muallifining ruhiyatini saqlash.

86. Badiiy tarjimada kognitiv dissonans nazariyasi. Badiiy tarjimada kognitiv dissonansning kelib chiqish sabablari va yechimlari.

87. Realiza tushunchasi. Realizlar klassifikatsiyasi. Tarixiy realizlar tarjimasi. O'lchov birliklari, geografik nomlar tarjimasi.

88. Milliy xususiyatli frazeologik birliklar tarjimasi.

89. Chet tili va o'zbek tillarida murojaat shakllari va ularni tarjimada ifodalash.

90. Taqlidiy so'zlarni tarjima qilish muammolari. Transliteratsiya va transkripsiya. Kalka tarjima.

91. Yozma va og'zaki tarjima o'rtasidagi farqlar. Fikrni og'zaki bayon etish.

92. Sonlar, otlar geografik nomlar tarjimasida aniqlikka erishish muammolari.

93. Og'zaki tarjima turlari: ikki tomonlama tarjima, ketma-ket tarjima, sinxron tarjima. Og'zaki tarjimada xotiraning roli.

94. Og'zaki tarjimaga o'rgatish mashqlari tipologiyasi. Og'zaki tarjimada transformatsiyalardan foydalanish.

95. Og'zaki tarjimada notiq nutqini yozma qayd qilish texnikasi. Notiq tomonidan bildirilgan fikrning asosiy informativ qismini ajratish.

96. Referat-rezyume yozish usullari.

97. Tarjima sohasidagi infomatsion dasturlar yaratilish tarixi.

Talabgorlarning yozma ishlarni baholash mezonlari

10.00.04 – Evropa, AQSH va Avstraliya xalqlari adabiyoti ixtisosligi bo'yicha sinovlar yozma ish shaklida o'tkaziladi.

Talabgorlar uchun taqdim etiladigan yozshma ish variantlari 4 ta savoldan iborat bo'lib, har bir savolga berilgan javoblar "0" balidan "25" balgacha baholanadi. Yozma ish sinovida talabgorlar uchun har bir savolga berilgan ballar yig'indisi asosida, jami 100,0 ball to'plash imkoniyati beriladi.

Yozma ish variantidagi har bir savolga taqdim etilgan javoblar quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

1. Savolning mazmuni hozirgi zamon jamiyat va inson taraqqiyoti, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'liq holda aniq yoritilgan, mazmun-mohiyati to'liq ochib berilgan, javoblarda mantiqan yaxlitlikka erishilgan, umumiy xulosalar chiqarilgan hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan bo'lsa – 17–20 ball.

2. Savolning mazmuni hozirgi zamon jamiyat taraqqiyoti, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'liq holda aniq yoritilgan, mazmun-mohiyati to'liq ochib berilgan hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan bo'lsa – 14–16 ball.

3. Savolning mazmuni hozirgi zamon ijtimoiy taraqqiyot, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'liq holda aniq yoritilgan, mazmun-mohiyati to'liq ochib berilmagan, ayrim noaniqliklarga yo'l qo'yilgan hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan bo'lsa – 11–13 ball.

4. Savolning mazmuni hozirgi zamon fan va jamiyat taraqqiyoti, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'lanmagan, mazmun-mohiyati ochib berilmagan, ilmiy noaniqlik va xatoliklarga hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilgan bo'lsa – 0–10 ball.

Tavsiya etilgan asosiy adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirziyoyev Sh. M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017.

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш буйича Харакатлар стратегияси" тўғрисидаги Фармони (Халқ сўзи 2017 йил, 8 феврал).

3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори "Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари" тўғрисида (Халқ сўзи 2017 йил, 21 апрель).

4. История английской литературы, тт. 1-3. М. — Л., 1943—1958

5. Аникст А. А. История английской литературы. М., 1956

6. Семь английских пьес. М.: Искусство, 1968.- 623 с.

7. Английская новелла. Л., 1961.

8. Михальская Н. П., Пути развития английского романа 1920-х-1930-х годов. Утрата и поиски героя. М., 1966.

9. Аникин Г. В. Английский роман 60-х годов. М., 1974.

10. Михальская Н. П., Аникин Г. В. Английский роман 20 века. М. «Высшая школа», 1982.-192 с.

11. Comparative literature in the age of multiculturalism. Edited by Carles Bernheimer. The John Hopkins University Press. London 1995

12. Основы сравнительного сопоставительного литературоведения: учебное пособие / Казанский государственный университет, Филологический факультет. Автор и составитель В.Р. Арминева. Редактор Д.Ф. Зигителлина. – Казань, 2007. – 480 стр.

13. Шайтанов И.О. Компаративистика или поэтика. Английские сюжеты глазами исторической поэтики: РИТГ. 2010. — 656 стр.

14. Гринцер П.А. Эпохи взаимодействия литератур Востока и Запада. Научное издание. М.: Российский гос. Гуманитарный университет. 1997. 51 стр.

15. Селитрина Т.Л. Приемственность литературного развития и взаимодействие литератур. М.: Высшая школа, 2009. — 290 с.

16. Mirsoatov T.Z. Nemis tili grammatikasi. – Toshkent: O'qituvshi, 1974.- 224 b.

17. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. – М.: Международное отношение, 1974. – 216 стр.

18. Комиссаров В.Н. Теория перевода. Лингвистические аспекты. – М.: Высшая школа, 1990. – 253стр.

19. Бархударов Л.С. Язык и перевода. - М.: Международные отношение, 1975. - 230 стр.

20. Mirtemir. Asarlar. O'n tomlik. 3-jild. G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti. T., 1972, 229-230-betlar.

21. Salomov G'. Tarjima nazariyasiga kirish. X.Hamidov tayyorlagan qayta nashri – Toshkent: O'qituvchi nashriyoti, 2015 yil, - B. 220.

22. Saidov S. Grammatik in Mustern. – Tashkent: O'zbekiston, 2003. S. 152.

23. Neubert, Albrecht. Pragmatische Aspekte der Übersetzung. In: Grungfragen der Übersetzungswissenschaft, Leipzig, 1968. S.21-23.